

NUNATTA KATERSUGAASIVIA
Greenland National Museum

UKIUMUT 2013-IMUT NALUNAARUT

Postbox 145 * GL 3900 Nuuk
www.natmus.gl

SIULEQUT

Ukioq sullivik pissanganarsimaqisoq kingumut qaangiussimalerpoq. Katersugaasivimmi suleqataasut tamarmik 2013-imi naammattumik ulapissimapput. Suleqataasut ilaasa sulifik qimassimavaat allallu takkussimapput. Nammineq itsarnisarsioortagut nunami allamiunik peqateqarlutik kingumut asimi suliaqarsimapput, assigiinngitsorpassuillu pissanganartut siumorsimavaat. Nassaavi maannakkut misissorneqassapput ilisimatuunillu suliarineqarlutik neriunarporlu tamanna imatut inernejassasoq siulivut oqaluttuarisaanerallu pingaaruteqartumik nutaamik ilisimasaqarfigilissagipput.

2007-ip kingorna sivisuumik pilersaarusiorluakkamik nutaanik ataavartunik saqqummersitaliorsimavugut, siunertarisimavarpullu nunatsinniissimasut kulturitoqqat ilisimasagut tamaasa ersersinniassallugit, taamaalilluta Inuit kalaallillu qangarsuaaniilli oqaluttuarisaanerat saqqummersitaliornitsigut takutissallugu. Ukioq manna naggataajugallartumik saqqummersissimavarpur Nunatta attaveqatigiinnermut inuiattullu ataatsimuussuseqaleriartormerit tunngasortai. Ikiorteqarluta kingumut takutissimavarpur saqqummersitsinerit pitsaasut ilisimatuutut illersorneqarsinnaasumik, kusanartumik aammalu sivisuumik atasinnaasunik pilersitsisinnaalluta naak aningaasatigut naammaannartumik tunngaveqaraluarluta ukiuni kingullerni amerlaqisunit nersorneqaatigisatsinnik. Ukiuni tulliuttuni saqqummersitsinerit ikorfarsernejassapput tabletsinik elektroniskiusunik, taamaalillutik takunnittussat paasissutissanik sukumiisumik saqqummersinneqartut pillugit pissarsisinnaallutik.

Ukiumut nalunaarummi takuneqarsinnaavoq suut katersugaasivimmi aallussimagivut pingaarnerutillugit soorlu katersuineq, toqorterineq, nalunaarsuineq, ilisimatusarnej paasissutissiinerlu. Avataanit atuartussamut nalunaarut annikitsualunnik nassuiaate-qarpallaarsorneqarsinnaavoq, kisianni tamanna pisariaqarsimavoq ukiumut nalunaarut inatsit malillugu pisortanut aamma nalunaarutaammat.

Daniel Thorleifsen
Pisortaq

PAASSISSUTISSINEQ SAQQUMMERSITSINERILLU

Nunatta Katersugaasiviata piffissami 2008-2013-imi nutaanngorsarnek annertooq ingerlappaa, nuna tamakkerlugu katersugaasivittut iseruminartutut nutaaliortutullu inissisimasariaqarmat. Katersugaasivimmi ullumikkut saqqummersitsinerit arlallit assiinnngitsut qannga inuunermik aammalu ullutsinni inuunermik ersersitsisut takuneqarsinnaapput.

Nunatta Katersugaasiviata 1981-imi atulernerata kingorna nammineq ilisimasat nunallu allat suleqatiginerisigut nunatta itsarsuaq qangalu oqaluttuarisaanerannut paasisat anner-tusisimaqaat. Taamaasilluni katersugaasiviup 2005-imi pilersaarusiulersimavaa ilisimatu-sarnikkut paasisat toqqammaviulluarsinnaalermata aammalu inuit kulturii ilisimaneqartut tamaasa ilisimatusarnikkut inernerit aallaavigalugit saqqummersitaliussalluni. Ullumik-kut Nunatta Katersugaasiviata saqqummersitai nutaat 3000-t sinnerlugit katersanik tako-ranneqisunik imaqarput.

2005-imi ilutsinni ataatsimiititaliat sulianut assigiinnngitsunut tunngasut pilersippagut, i-laatigut saqqummersitaliornermut ataatsimiititaliaq, taassuma pingaarnertut suliassaraa tamakkiisumik saqqummersitsinermik paasissutissanillu siammarterinermik toqqamma-viliissalluni. Suliassaasa ilagaat siunissaq ungasinnerusoq isigalugu saqqummersitsinissat qanoq ittuunissaat aalajangersassallugu tamatumanilu kulturikkut oqaluttuarisaaneq aal-lavigalugu ingerlanneqassasoq siunniunneqarpoq. Ataatsimiititaliaq Inspektørit tamaasa peqatigalugit 2006-imi katersugaasiviup saqqummersitai tamaasa nutartissallugit pilersaarusiulerpoq, eqqarsaatigineqarlutik kulturitoqqat nunatsinniissimasut tamaasa ilan-ngunneqassasut tassa Inuit kalaallillu ukiut 4.500 kingulliit oqaluttuarisaanerat qulaajas-sallugu.

2013-imi ataavartumik saqqummersitsineq kingulliugallartoq ammarparput qulequta-ra-lugu:

Attaveqatigiinnikkut inuit pilersinneqartarput

Maajip ulluisa qulinganni ammarparput saqqummersitsineq ima qulequtalik: Attaveqa-qatigiinnikkut inuit pilersinneqartarput. Saqqummersitsinerup taassuma takutippaa tigu-laakkanik pingaarnersiunikkullu aaqqissugaaneq attaveqarnerlu assigiinnngitsut peqati-giillutik imaluunniit tamarmik immikkut qanoq suliniuteqarsinnaasut ersersinniarlugu ataqatigiinneq inuiattullu aaqqissuussaaneq. Atuagagdliutit 1861-imeersut qitiutippaat kalaallit kinaassusiat, inuit oqaluttuaasigut taamalu nukittorsarlugu kalaallit pisinnaa-nerat. Attaveqatigiinnerup najugaqarfinni assigiingitsuni alliartornera ilutigalugu ataatsimoorneruleriartorput najugaqarfimminniinnaq inuunertik aallaavigivallaarunnaarlugu.

Kalaallit Nunaanni nunasiaanerup nalaani kulturimut akerliuneq nipaatumik ingerlanne-qarpoq aamma periarnerrulluni nutaamik nalileeqqajaanermut. Inuiaqatigiit tamatta akun-nitsinni takuvarput eqqumiitsuliorneq sumiinnitsinnik sukkulluunniit takutitsiniartoq kik-

kunnillu ataatsimoorfigeqatigiittugut. Oqaatiginiagaq tassa inuit ilaasa tamaviaarlutik oqaatiginiarmassuk kalaallit akornanni ataasiuneq piorsartariaqartoq.

Kalaallit Nunaata Landsrådia

Takornartat naapinnerisugut inuit maluginialerpaat assigiinngitsunik periaaseqarlutik, oqaatiginiarlugu inuugamik allatut soqutiginaatillit, inuiaqatigiittut nammineq pigisaqartugut, kultureqartugut ataatsimoorfigisatsinnik, oqaaseqartugut kinaassuseqarlutalu aamma inuinnartut susassareqatigiinnermi ataatsimoorfeqartugut upperisarsiornermilu nammineq immikkoorteqartugut. Siulitta eqqarsartaasiat ataatsimut piginneqatigiinnermut atuisinnaanermullu nunap immallu isumalluutigititaanut tunngalluinnarpoq. Ataasiinnarluunniit imaluunniit inuit ikittunnguit nunaqqatiminnik minnerusutut isiginnittuusimanngillat. Arlaannik pissaanilimmik piginnaassuseqartoqanngilaq nunap immalluunniit ilaannik aalajangersimasumik aalajangiiffiginnittussamik, taamaattorli nunaqarfimmiut siullullutik piginneqataasutut pisussaassuseqarput.

Inooqatigiullutik nikissinnaasut namminneq inuttut aaqqissuussaallutik namminnerlu apereqqaaratik qanoq iliorsinnaallutik, arlaannilluunniit naalagarsiortinneqarsinnaanatik inuit assigiinngitsunik immikkoortortaqlutik inooqatigiipput danskit norskillu 1721-imi nunasiaqalernerat tikillugu eqqarsaatigisimanagu nuna angallavigisartik namminneq pigalugu. Danskit norskillu nunasiaqalernerat killeqarpoq nunasisut inuttaannut aamma nunap ilaanut nunasiatut isigineqartumut, inuillu qangatut kiffaanngissuseqarlutillusoq inuupput pisarnermittut. Apeqqutaalerpoq qanga kunngimut inatsisit aqqtugalugit innuttaasunngorsimangersut.

Hans Egede Ilulissat eqqaanni

Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfiatalu 2013-ip naanerani uku aalajangersimasu-
mik ataavartut saqqummersitaliarisimavai:

- Inooriaaseq aamma inuit agguataarsimanagerat
- Inuit angallataat
- Inuit nutaat - Thulekulturi
- Inutoqqat - palæo-inuit
- Naasorissasut issittormiut
- Napparsivik
- Attaveqaqatigiinnikkut inuit pilersinneqartarput

Saqqummersitat takutippaat kulturit assigiinngitsut uku:

1) Palæo-eskimuut, saqqummersitsinerup oqaluttuarai itsarsuaq (2500-200 Kr. sioq.) ki-
ngusinnerusukkullu (700-1250 Kr. king.) nunatsinnut nunassissimanagerat taakkulu uja-
raannarmik sakkoqarallannerup nalaani sakkulioriaasiat, piniagassanik atuinerat aammalu
inuiaqatigiittut aqqissuussimanagerat (2500 Kr. sioq.- 1250 Kr. king.).

2) Thulekulturi, inuit 800 aamma 1000 Kr.in.king. imaani piniarneq uani arfanniarneq
annermik piorsarpaat. Inuit Thulep eqqaanut 1200-p nalaani pigamik naapippaat taa-
vassuma inutoqai, Dorsetit, kingornalu qallunaatsiat, taakku kingulliit Kujataani nunaqar-

fimminnit taavunga pisimapput. Inuit Issittup kangisinnerusuanut siaruaramik Dorsetit kulturiat ukiunik 2000-nik pisoqaassusilik takussaajunnaarpoq. Saqqummersitsinerup immikkuullarissortarivaa qilakitsormiut Uummannap eqqaamiut pinngortitamit allanngortinneqangaarsimangitsut takutinneqarnerat. 1475-ip missaani arnat arfinillit nukappiaq-qallu marluk, amernut nermunneqarput atisaqarlutillu ilivernut marluusunut ilineqarsimapput nunaqarfimmi avatinnguani. Ieqqorinnissamut tunngasoq inuit taamaaliinnarlugit ilisaasimanerannut tunngasoq peqqissaarluni oqaluserineqarpoq, ataqqinnernerlu pillugu katersugaasiviup qinerpaa inuit timaasa saqqummersinnissaat inimi nipaatummi annikitsumik qaammaqqutilimmi, ilivertut aqqissuussami. Aamma inuit oqaluttuarineqarput takorluuisinnaaneratt allallu anersaakkut kulturiannut tunngasut ilanngullugit.

3) Kalaallit qallunaatsiaavi 1000-imit 1450-imut nunat avannarliit naasorissaasuisa kippasinnerpaartaat vikingit ukiullu akulliit Islandimi Savalimmiunilu avataani nunassarstortut Atlantikup ilaanut anngussimapput. Saqqummersitsinerup takutinniarpai pissutsit marluk tungaanninngaani isigalugit, tassa ulluinnarni inuunerisimasaat inuuniarnermilu atugarisimasaat nunanullu allanut attaveqarsimanerat.

4) Nunasiaanerup nalaa kristumiussutsip 1721-imi eqquneqarneratigut Hans Egedep tikinneratigut pingaaruteqartutigit allanngorneqarluni inuit inuusaasiatigut eqqarsartaatsikkullu. Nunasiaanermi inooqatigiitsigut eqqarsartaatsikkullu allanngorneqarpoq. Aamma sumiuuneq eqqarsaatigalugu allanngorneqarpoq nunasiaatillit aquttunngormata pisor-tanngorlutillu inuttut qaffasinnerusut, kalaallit qangatut puisinniartuullutik nioqqutis-siassa q isumagisarlugu ”nunanut” allanut” tuniniaaneq kisermaassisoq pilersulerlugu.

5) Kalaallit Nunaat ukiuni 20. huntriitilinni nutaanerusumik oqaluttuassartalik aamma kalaallit inuiattut ingerlanerata peroriartornera. Ineriartorneq pivoq qangatut piniartuunerminngaani Kalaallit Nunaata ullumikkut ilisimaneranut taavalu kalaallit kinaassuseqalernerannut imminnullu nammineersinaasut isigilernerannut. Pingaaruteqartut saqqummersitsinermi eqqaaneqarput kalaallit oqaluffeqarnerat, atuarfeqarnerat ilinniar-titaanerallu, nunap politikikkut oqaluttuassartaa, attaveqatigiinnerup ineriartornera umiarsuit, timmisartornerup tunngaatigut kiisalu radiukkut nalunaarasuartaatitigullu ingerlanera eqqaarsaatigalugit. Aamma tikinneqarpoq Kalaallit Nunaata silarsuullu avataaniittup naapinnerat tamatumani Kalaallit Nunaata 1940-p kingornatigut inissisim-nermini nunatut soqutigineqalerneru, aammalu

6) piniarnikkut angallatitigullu inuit Thulekulturimeersut nassataat: umiat, qaannat aamma qimussit. Angallannikkut ajornakusoortorujussuarmik immikkuullarissumillu pissutsit issittuni inuunermut naleqqussarsimapput angallavigiuminaatsumi miluumasunillu imarmiunik piniartuunermi, Saqqummersitsinermi takutinneqarput umiaq, qaannat, umiatsiaaqqat qisummik tingerlaatissiamillu sanaat, qimussit aamma piniarnermi atortut tamarmik angallannermi pissutsinut naleqqussakkat.

2013-imi saqqummersitsinerit taarserartut

Ukioq manna NKA-p saqqummersitsinerit uku suliarai:

- Qaqortup Katersortarfianik assilisat saqqummersinnerat (januaar – marsi)
- Nunat avannarliit eqqumiitsuliaat Sveaborg-samling (apriili – juuli)
- Aasaanerani saqqummersitsineq – Qisummik suliat ukiut ingerlanerini

Immikkut ittumik saqqummersitsineq: Qaqortup Katersortarfia – ukiuni 75-ini Kujataani kulturikkut illu assilisatigut

Saqqummersitsineq taanna Qaqortup Katersugaasiviata Kalaallit Nunaata Katersugaasiviata Allagaateqarfialu suleqatigiinneratigut piviusunngorpoq. Katersortarfiup oqaluttuassartaata oqaluttuarinera pivoq Julius Egedep allaaserinninneranik 1997-imi ukiut 60-it nalliussineqarneranit. Qujavugut Elias Hansenimut, Qaqortoq, ikuiulluassimasumut inuit assilinqarsimasut amerlaqisut atserorneri pillugit. Qujavugullu Kaj Nielsenimut, Ivar Silisimut, Frederik Simonsenimut, Gert Otto Hansenimut, Claus V. Moquistimut ilaqutariinnullu Høyerikkunmut assinik attartornermut assilisanillu saqqummersitsinermi atornermut.

Immikkut saqqummersitsinerup ersersinniagai makkuupput:

- Anersaakkut itersagaaneq peqatigiiffeqarnerlu
- Kalaallit Nunaanni katersortarfiit siullersaat
- 1 ørip oqaluttuarisaanera katersortarfittaarniermi aallaqqaataagami
- Aningaasanik katersuiniarneq
- Qaqortoq 1920-ikkunni 30-ikkunilu
- Napparnera
- Atoqqaartinnera atorneralu
- Qaqortup Katersortarfia Nunatsinni pingaaruteqarpoq isiginnaartitsinikkut
- Katersortarfiup peqatigiiffia
- Aka Høeghip pinnersaanera
- Katersortarfik alianartuni atugarissarnernilu

Immikkut saqqummersitsineq: Nunat avannarliit eqqumiitsuliaat Sveaborg-samlingen

1971-imi Nordisk Ministerråd pilersitsivoq suleqatigiiffimmik nunat avannarliit naalak-kersuisui tamarmik peqataallutik. Nunat peqataasut tassaapput Finland, Sverige, Norge, Danmark, Savalimmiut Ålandilu.

Aallarteqqaarnitsinnit tamanut qitusoq tassa København. Siunertat anginerit ilagisima-vaat nunanik avannarlernik suleqatiginninnissaq Europami naalagaaffiit peqatigiit nu-natta ilaasortaanissaanik pilerisaarinerisa nalaani. Nordisk Ministerrådi aqutugalugu ukiut ingeerlanerini ataatsimiititalianik amerlasuunik suliffinnillu suleqateqarsimavugut tamarmik sulisussanik nunat avannarliit ineriartoqqullugit.

Eqqumiitsuliorneq kulturilu aallaqqaataaniilli soqutigineqarput katersuiffigineqarlutillu Nordisk Ministerrådillu suliniutaatut suliffiit arlallit nalitsinni eqqumiitsulianik katersui-neqarpoq. Kulturkontakt Nord aqutsisuullunilu eqqumiitsuliornermut kulturimullu tapiis-sutinik agguasartoq pallittaalisarsuarmi Sveaborgimi Helsinkip pulammagiaanittumi al-laffeqarpoq.

Kulturkontakt Nordip suliniarneratigut eqqumiitsuliat 458-it 2010-mi Kalaallit Nunaata Katersugaasivianut nuunneqarput. Katersukkat nalitsinni eqqumiitsuliornermik takutit-silluarput ukiuni qulikkuutaani pingasuni (1970 – 2000) suliaallutik. Kalaallit Nunaannit Aka Høegh ilaavoq 14-inik eqqumiitsulianik piffissani marlunni takutitsilluni: Nammi-nersornerullutik Oqartussaanagerup 1979-imi eqqunneqarneranit 1990-ikkut aallartinne-rannut.

Matuma kinguliini takuneqarsinnaapput immikkut ittumik saqqummersitsinermi peqa-taasut:

Carolus Enckell, Finland 1945-
Sonny Foltmar, Bornholm, 1944-2011
Helgi Thorgils Fridjónnson, Island 1953
Claes Hake, Sverige 1945-
Sys Hindsbo, Danmark 1944-
Aka Høegh, Kalaallit Nunaat 1947-
Finn Hjortskov Jensen, Danmark 1936-
Gunnar Karlsson, Island 1959-
Snorre Kyllingmark, Norge 1948-
Veikko Myller, Finland 1951-
Ingegerd Møller, Sverige
Michael O'Donnell, Norge 1950-
Esa Riippa, Finland 1947-
Thorvaldur Skúlason, Island 1906-198

Immikkut saaqummersitsineq: Qissiat - Driftwood

Driftwood has been an essential part of life in Greenland since man first set foot on the island approximately 4,500 years ago. It was used for fuel, building material and the production of hunting implements as well as activities of a more spiritual character, such as the building and use of drums and sculpting. Indeed, wood procurement and wood-working was integral to the subsistence cycle of people living in Greenland as it were for inhabitants in the rest of the Arctic.

Being the first people in West Greenland, the Saqqaq culture, ca. 2400 - 700 BCE (Before the Common Era), was met with an abundance of driftwood. The wood had accumulated since the ice retreat freed the Greenlandic landmasses at the beginning of the Atlantic Holocene approximately 6,500 years ago. Such was the abundance that wood was used throughout the Saqqaq culture period as firewood. This was unthinkable for the later inhabitants of West Greenland, the Dorset (ca. 800-1 BCE) and the Thule (ca. 1200 CE - Historical Times) cultures, which had to exercise a much higher degree of restraint in their use of driftwood.

The origin of Greenlandic driftwood

To understand the origin of the driftwood found in Greenland, one must look as far away as Siberia. An insignificant amount of Greenlandic driftwood (spruce) derives from the Canadian and Alaskan estuaries facing the Beaufort Sea, but the main source of driftwood found in Greenland is the Siberian Taiga. Here, trees growing on the banks of the numerous and enormous river systems, are exposed to erosion and end up being swallowed by the waters, especially during the spring thaw.

The lion's share of the driftwood leaving the Siberian estuaries is lost before it reaches Greenland due to the disintegrating grinding forces of the pack ice and general decomposition. Having reached the sea the driftwood is then transported via local currents further out and into the prevailing ocean current, which in this case is the Transpolar Drift Stream or Transpolar Current as it is also called. As the name suggests, this current carries water, ice - and driftwood - across the North Pole and then south towards the Denmark Strait and the east coast of Greenland.

Some of the wood end up on the shores of East Greenland but a large part continues its travel along the coast with the East Greenland Current all the way to the southern tip of the island. Here it continues with the West Greenland Current which will carry the wood as far north as the Disko Bay area on the central west coast. It is believed that the wood's journey from the Taiga to the shores of Greenland takes about three to five years.

Tamatuma saniatigut qulequttat uku tikinneqarput: Wood species og Arctic wood denominations.

Illunik eqqissimatitsinermut tunngasut

Nuna tamakkerlugu illunik misissuineq

Illunik eqqissimatitanik aallussineq unitsinneqarallarpoq 1. februaarini 2012 Nuna tamakkerlugu pilersaarusiortartut (Departementi Najukkanut, Attaveqarnermut Angallanermullu) Statens Byggeforskningsinstitutillu pilersaarutigimmassuk nunami annaattariaqartut eqqissimatitallu tamaasa NKA suleqatigalugu alakkarterneqassasut Økonomidirektoratip sungaartunik aalajangiisartui 1990-imersut tunngavigalugit. NKA utaqqimaarpoq Nuna tamakkerlugu pilersaarusiortartut tusarfiginissaata tungaanut, Sbi-p suliarinikummagu projektip allaaserinera pingasunik assigiinngitsunik inernilerneqartussaq. NKA-p, Sbi-p, Center for Bygningsbevaring Raadvadimiittup aamma Nuna tamakkerlugu pilersaarusiortartut ingerlappaat projektimik allaaserinnineq peroriartortitsinissarlununa tamakkerlugu illunik kulturikkut kingornussanut tungasumik.

Toqqorterineq aalisakkerivitoqqami, Paamiuni

Kommuneqarfik Sermersooq NKA-lu najoqqutassanik suliaqarsimavoq peqqissaartumik illut aalisakkeriviit Paamiuniittut isaterniarlugit talittarfiup ujaqqanik sanaap pisoqqap iluarsaannissaanut atatillugu. Quersuit taakku normulersorneqassapput kingornalu peqqissaarluni isaterneqarlutillu toqqorterneqassapput arlaannut panertumut kingornatigut piarneqarfimminni sanaqqinneqartussaallutik. Kommuneqarfik Sermersuup piffissamik pilersaarutaa suliarineqassaaq.

Ilimanaq-projektimut atatillugu

NKA ikiuutissaaq illunik kulturikkut kingornutanik pilersaarusiornissami Real Dania Byg suleqatigalugu. Projekti taanna unitsinneqarallarsimavoq sanaqqinnissap aallartinissaata tungaanut 2014-imi.

Naqitikkat

- Edwards, Kevin J., Gordon T. Cook, Georg Nyegaard & J. Edward Schofield: Towards a first chronology for the Middle Settlement of Norse Greenland: ¹⁴C and related studies of animal bone and environmental material. I: RADIOCARBON, Vol. 55, nr. 1, 2013, pp. 1-17
- Nyegaard, Georg & Knud Rosenlund: På udgravning med Garðar i Eystribyggð. I: Naflagrös tínd Garðari Guðmundssyni sextugum 31. marts 2013. Blómálfar – forlag. Arnarstapa 2013, pp. 72-77. (Festsskrift til den islandske arkæolog Garðar Guðmundsson i anledning af hans 60 års fødselsdag)
- Vadstrup, Søren og Inge Bisgaard: 'Rejsen til landet på den anden side – Tunup Avannaarsuanut angalaneq'. Tidsskriftet GRØNLAND, nr. 1, marts 2013. Det grønlandske Selskab. København, pp. 18 – 28

- Jensen, Jens F., Inge Bisgaard & Jens Heinrich: Grønlands koldkrigsanlæg. I: Kold krig – 33 fortællinger om den kolde krigs bygninger og anlæg i Danmark, Færøerne og Grønland. Kulturstyrelsen 2013, pp. 180-203.
- Peer Review af artikel om huse i Uummanaq, Godhavn og Jakobshavn i ARCHITECTURA.

Itsarnisarsiornermik nalunaarusiat

NKA-nalunaarutit

- Pauline K. Knudsen: Report on an archaeological survey in the area between Eqalummiut and Angujaartorfik, West Greenland, performed for Hudson Resources, June 18th – July 4th, 2012,
- Pauline K. Knudsen: Report on Archaeological Survey Performed for Hudson Resources at Qaqortorsuaq June 2013. Survey performed by the Greenland National Museum and Archives. Report no. 2013-01 (p. 1 – 7).

Nalunaarutit suleqatinit tigusat

- C.I. Burbidge, D.C.W. Sanderson, I.A. Simpson and W.P. Adderley: Luminescence dating of sediments associated with Norse agriculture from Søndre Igaliku, Greenland. Scottish Universities Environmental Research Centre. June 2007 (modtaget d. 30. april 2013).
- Hans Kapel & Niels-Christian Clemmensen: Ruinerne på Ikigaat – nordboernes Herjolfsnæs. Topografisk-historisk kortlægning. Feltrapport fra Nanortalik Museum, marts 2013 (modtaget d. 1. maj 2013)
- Maria Louise Petersen og Niels Lynnerup: Det forsvundne folk fra Vatnahverfi. Morfologiske analyser af nordboskeletter fra ruingruppe Ø 64 nær grønlandske Igaliku (modtaget d. 6. maj 2013)
- Konrad Smiarowski: Preliminary Report on the 2012 Archaeofauna from E47 Gardar in the Eastern Settlement, Greenland. HERC-NORSEC Laboratory Report No. 61. CUNY Doctoral Program in Anthropology. Hunter College Zooarchaeology Laboratory. NABO Research Cooperative. June 22nd 2013 (modtaget august 2013)
- Investigations of Stratified Archaeological Deposits at Iita, Foulke Fjord, Northwestern Greenland, 2012. Af: John Darwent, Principle Investigator, University of California, Davis. Submitted to Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu / Greenland National Museum & Archives, September 22, 2012 (modtaget d. 23. September)

- Fra Geneviève Lemoine, Peary McMillan Arctic Museum, USA, er der desuden modtaget genstandskataloger fra arkæologiske undersøgelser i Inglefield Land, som NKA selv har medvirket i, på følgende lokaliteter: Iita, Qaqaitsut, Qaqaitsut West og Glacier Bay.

Paasissutissiinerit allat

Pauline Knudsen

- Afholdelse af informationsmøde i Qeqetarsuatsiaat om feltarbejdet ved bygden og dens resultater. Forsamlingshuset Qeqertarsuatsiaat, 22. august
- Afholdelse af informationsmøde om resultater fra feltsæson 2013 i Ilisimatusarfik, Nuuk, 25. august
- Guide ved tur til Ameralik og Tuapaarsunnguit, for kursister på Emnefag A, Afdeling for Kultur- og samfundshistorie, Ilisimatusarfik Nuuk, 16. September
- Radio-interview om Projektet ”Alle Tiders Mennesker” KNR-radio 6. oktober
- Foredrag: Climate change, cultural heritage and marginal archeology in Greenland ved TAG-konferende i Reykjavik, 24. april
- Præsentation af det planlagte projekt *REMAINS of Greenland*, 19. september og 14. oktober
- Forelæsninger ved Saxo instituttet, 23. og 25. september: Archaeology in Greenland, an overview: All Time People & Remains of Greenland
- Oral tradition and archaeology in Greenland ved symposiet ” North Atlantic Archaeology in the Viking Age and Early Middle Ages”
- ”Climate change, cultural heritage, and marginal archaeology in Greenland” ved konferencen Heritage and change in the Arctic i Nuuk 12. oktober
- ”Heritage sites in the Greenland National Park” under First Arctic Cruise Forum, Gentofte. 19. Oktober.

Georg Nyegaard

- Guide på ekskursion til Kilaarsarfik for kursister og undervisere på emnefag A, Afd. for Kultur-og samfundshistorie, Ilisimatusarfik, d. 16. september
- Leveret materiale (fotos og tekst) til to artikler i Sermitsiaq og én i Kujatamiu Nutaaq om ruinrestaureringer i Sydgrønland

Inge Bisgaard

- ”Anlæg fra Den Kolde Krig i Grønland”. Rapport udarbejdet i samarbejde med Jens Fog Jensen og Jens Heinrich
- Der er udarbejdet formidlingstiltag indenfor bygningsbevaring med diverse anbefalinger og vejledninger, som sendes ud til kommuner m.m. Disse vedrører: Malingstyper og koder, malerarbejder på gamle bygninger, murerarbejder på gamle

bygninger, tømrerarbejder på gamle bygninger, renovering af gamle vinduer og døre, vedligeholdelse af bevaringsværdige huse, almindelige murarbejder inden for restaurering, linoliemaling - anbefalede malingstyper til gamle bygninger, aftagning af plast- eller akrylmaling m.m., anbefalet overfladebehandling på udvendigt træ, anbefalinger af malingsfabrikat til fredede og bevaringsværdige bygninger, vinduer fra Bøjsø døre og vinduer A/S, træolier fra Skovgaard og Frydensberg, gulvbehandling med olie, de gamle kalkfarver og ncs-koder, vejledning til istandsættelse malerbehandling af bindingsværk, planlægning for pålægning af tagspån, anvisning på indendørs malerarbejde, anvisning på Silikatmaling - kun til ikke-saltede miljøer, arbejdsproces til malerbehandling af gamle vinduer med linoliemaling, arbejdsproces til malerbehandling af pudset facade med linoliemaling, grunding af træ, retningslinier for opbevaring af gamle bygningsværdier, pudsning af bindingsværksgavl, samt overfladebehandling af bindingsværksgavl.

Aviâja Rosing Jakobsen

- Opstilling af udstilling med tekst- og fotoplancher, i forbindelse med ombygning af skindsyværkstedet Kittat til Économusé. Et samarbejde med Visit Greenland, Kommuneqarfik Sermersooq og NKA, samt Naja Rosing-Asvid som udstillingsdesigner og Jette Brandt som grafiker.

Saqqummersitsinermut pulaartut

2013	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Juni	Juli	Aug	Sept	Okt	Nov	Dec	I alt
Voksne	616	373	662	436	580	381	176	274	624	563	342	246	5.273
Børn	231	105	169	141	199	175	220	156	101	203	150	41	1.891
M. entré						512	1.636	1.667	577				4.392
Katillugit													
I alt	847	478	831	577	779	1.068	2.032	2.097	1.302	766	492	287	11.556

Web-ikkut takuniaasimasut

	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Juni	Juli	Aug	Sept	Okt	Nov	Dec	I alt
natmus.gl	1.689	1.665	2.032	1.611	1.670	1.530	1.528	1.556	1.871	1.527	1.694	1.523	19.896
kulturi.gl	2.206	2.050	2.288	2.297	2.220	1.963	2.058	1.943	2.615	2.729	2.043	2.431	26.843
Katillugit													
I alt	3.895	3.715	4.320	3.908	3.890	3.493	3.586	3.499	4.486	4.256	3.737	3.954	46.739

(Voksne = inersimasut) (Børn = meeqqat)

PROJEKTIT

Projektit suleqatigiilluni misissuinernut ilisimatusarnermullu tunngasut

Kujataani itsarnisarsiornermi sulinerni assigiinngitsuni suleqatigineqarpoq Restaureringsenheden ved Museum Sydøstdanmark. Tassanngaanit ilaapput Henrik Høier aamma Jacob Bovin tammaarsimaffinni.

Qassiarsummi illukunik uuttortaanernut GSP iluaqutigalugu Ikigaanilu sinerissamik misissuinernut atatillugu suleqatigineqarpoq nunamik uuttortasartoq Niels Christian Clemmensen Kulturstyrelsemeersoq Danmarkimi.

Alle Tiders Mennesker

Takuuk qupperneq 13 Arkæologimi misissuinerit: *Misissuinerit aappaat: "Alle Tiders Mennesker"*.

REMAINS

Projektimut REMAINS of Greenland qinnuteqarnissaq suliarineqarpoq Henning Mathiesen aamma Jørgen Hollesen, suleqatigalugit, taakku Bevaringsafdelingimi Danmarkip Nationalmuseumianiipput.

Suleqatigiinneq ingerlaqqippoq uku suleqatigalugit, Bevaringsafdelingen aamma Danmarks Middelalder og Renæssance, Danmarkip Nationalmuseum, kiisalu Center for Geogenetik aamma Statens Naturhistoriske Museum, Geografisk Institut Københavniip Universitetianeersumik aappasaanik misissuinermi projekti "Alle tiders Mennesker" tunngavigalugu.

Projekti Roots2share

Projekti Roots2Share websiteuvoq Tunumi assilisanik aappariit Gert aamma Noortje Nooterip assilisimasaat 1960-ikkunni. Website katersugaasiviit sisamat suleqatiillutik suliaaraat: Haagimi Museon, Museum Volkenkunde Leidenimi, Tasiilaq Museum aamma Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu. Teknikikkut suliat isumagineqarput Museonimit. NKA ikiuuppoq nutserinertigut assinillu nutaanik nammineq katersugaatineersunik ilanngussilluni. Roots2Share-kkut siunertaq tassa tunumiut periarfissinnissaat assit angajoqqaamik assingisa takunissaannut, imminnut isiginnaarnissaannut kiisalu ilaqquttamik allallu Tunumut tunnganngitsut paasisassarsiorlutik kalaallit kulturikkut kingornutaasa ilaannik.

Silarsuit avannarliit

NKA-p atisanik amermit sanaanik pisoqaanerpaanik assilinerinut atatillugu nassiunneqarpoq fondimut qinnuteqaat Nordisk Ministerrådip nunani issittuni suleqatigiiffianut 2012-14-mut suleqatigalugu Konserverings- Bevaringsafdelingi, Danmarks National Mu-

seumip ilaanut. Assit digitaliusut atornerqarput Skin-Basemut atassuteqaammullu web-ertalimmut.

Sorsunnerup nillertup atortui

Danmarkimi Kulturstyrelsip toqqarsimavai sorsunnerup nillertup oqaluttuassartai arlallit imaralugit sorsunnermi nillertumi atortut decembarimilu 2013 styrelsip naqitertippaa atuagaq ”KOLD KRIG - oqaluttuat 33-t sorsunnermi nillertumi illuliat atortullu Danmarkimiittut, Savalimmiuniittut Kalaallillu Nunaanniittullu”.

Projekti qinikkanut oqaluttuanut arfinilinnut sorsunneq nillertumut Kalaallit Nunaanni pisumut maanna inersimalereerpoq. Nuna tamakkerlugu paasineqarpoq atortut 45 oqaatigineqarsinnaasut pingaaruteqarsimasutut ”Sorsunneq nillertumi” pisimasutut. Taakku sorsunneq nillertumi oqaluttuat arfinillit ukuussangatinneqarput:

- Thule Air Base, ilanngullugu Camp Century, Inughuit nuutsitaanerit, Thulemi suliaq, kiisalu timmisartorssuup B52-p nakkarnera
- Kangerlussuaq
- Grønnedal
- Narsarsuaq
- Dye 2 stationi sermersuarmit
- Kort og Matrikelstyrelsip ”aliortugaqarfia” Sisimiut eqqaanni.

Tunup avannaani Nationalparkimi illuaqqat (5 liste A-illuaqqat aamma 3 liste A-illukut) pilersaarutaasimapput nalunaarsorneqassaasut digitalimillu uuttortarneqarlutik / assiliivimmik assilineqarlutik 2013-imi, ilanngullugu 360 gradinut assiliivimmik nalunaarsorlugit eqqaamiui ilaatillugit siunertaralugu kingusinnerusukkut Web-imi atornissaat. Ajorluartumik NKA Arktisk Kommando-mit umiartornissamut ikiorneqanngitsoorpoq Kommandop umiarsuaa alapernaarsuut ”Ejnar Mikkelsen” umiupajaarsimammat tinutitillunilu iluarsaattariaqalersimalluni. Illuaqqat tallimat inissisimapput gummibåd- imik orninniarlugit ajornakusoortorujussuarmit. Taavalu helikopterimik attartorneq akisu- allaarmat Tunup Kompania Nanok NKA-lu pilersaarput kingumut Arktisk Kommando attaveqarfigiumaarlugu aasaanerani 2014 umiartuunneqarnissamik qinnuigalugu.

Tunup Kompania Nanok inerniarpaa illuaqqap ”Dødemandsbugten”-miittup iluarsaan- nera NKA-p sulinissamut najoqqutassia tunngavigalugu. Illu siunissami atornerqassaaq isumaqatigiinniarfittut qitiulluni Tunumi pulaartinut. ”Fjordbotten” Tyrolerfjordi-miittoq manna iluarsaanneqareerpoq.

ITSARNISARSIORLUNI SULIAT

Misissuinerit

Nalunaarsuineq Hudson Resources-imut

Hudson Resources Naajaani misissuisitsipput misissuinissamut immikkoortortaq malillugu 28. juunimit 30. juuni tikillugu. Nalunaarsuineq pivoq pingaartumik pilersaarutaareersutut aqqusinneeqqatut ittumi, umiarsualivimmi aamma pilersaarutaasutut qillerifiusinnaasuni. Taamaalilluni nalunaarsorneqarput sumiiffiit arfineq-pingasut tamarmik oqaatigineqarsinnaasut inuit piniariartarfigisimasaattut.

Ujaqqanik ilusilersugaq inuit aavarfigisartagaanni Qaqortorsuarmi Kangerlussuup ilaani.

Aappasaanik misissuineq: "Alle Tidens Mennesker"

Alle Tidens Mennesker projektiuvoq 2012-imi aallartinneqartoq anginerusumik projekti-mut aallaqqaatit *REMAINS of Greenland – Research and management of Archaeological Sites in a changing environment and society*.

Aappasaanik misissuineq suleqatigiinnit marlunnit immikkoortuni marlunni suliarineqarpoq 6. augustimit 24. augustimut:

Inuit-teamip Qeqertarsuatsiaat eqqaanni nalunaarsuinerit nangippai taakkulu aasaanerani 2012 aallartinneqarput. Qallunaatsiat najugaqarfiginikuusaat Kilaarsarfimmi / Sandnæsismi, Naajaat Kuuat aamma GUS tikinneqarput misissorneqarlutillu qallunaatsiat-teamiannit.

Qallunaatsiat-teamiata sissaq Sandnes/Kilaarsarfirmi misissuiffigaat qallunaatsiat ilerri-
nik nassaassaqaqarnersoq nassaaraallu iliveqarfiit inuit saarniginik innarlerneqanngitsunik
imaqartut, "Gården under sandet"-mi ilimagisaq upernarsineqarpoq, tassa sulik kultur-
lagimik piffimmi peqartoq.

Qeqertarsuatsiaat eqqaanni nalunaarsuinerni najugaqarfiusimasut 13-t tikinneqarput.
Taakkua ilaat aqqanillit nalunaarsorneqarput, taakkununga ilaalluni Herrnhutit ajoqer-
suivigisimasaat Akunnaat/Lichtenfels angisuunik iliveqarfilik. Qeqertarsuatsiaat avan-
naanni Itersarmiuni attakut tupinnaannartumik innarlerpiarsimannngitsunik uumasut saar-
niginik nassaassallit nalunaarsorneqarput.

Herrnhutit nunaqarfiat inuerunnikoq Akunnaat/Lichtenfels. Qorsooqqissut takusinnaasasi tassa ajoqersuisut
naatsiivikuata sinneri. Tupeq sungarpaluttoq misissuineri atornerpoq.

Illukunik aserfallatsaaliineq

Sapaatip akunnerini pingasuni juulimi augustimilu Igalikumi Qaqortukulumilu illukunik
iluarsaassineqarpoq uunga projektimut atatillugu "Kujataa – a farming landscape in
Greenland - From the Viking Age to the present".

Igalikumi iluarsanneqarpoq biskoppip illorsuata taagorneqartup "Tiendelade"-p kitaa-
tungimigut isaariaa. Tassunga atatillugu siornatigut ujaqqat illuliornermut atortut illukku-
nit tigooqqarneqarsimapput taavalu ujarassuaq 3 tonsit missaanni oqimaassusilik qulaa-
niittussaq ima innarlutsigisumik inissisimavoq ulorianarsilluni sisusoorinissaa meeqqat
imaluunniit inersimasut qaqiffigalugu innarleqqippassuk. Titartagaq 1800-t qiteqqun-
neranningaaneersoq tunngavigalugu illuatungaatigut ujaqqanik alleqtassanik inissiineqar-
simavoq. Taakku ilisarnaasernerput kakiornernik ukioq 2013 allallugu. Taanna ujarak
qulaaniittoq sikkigissarneqarmat saneraa igaanut naleqqussarneqarsimavoq.

Igaliku 2013

Qaqortukuluumi illorsuup katerisimaarnermi inersua iluarsaanneqarpoq. Danmarks Nationalmuseum 1935-imi Hvalsey-kangerluup oqaluffianik assaammat inersuup katerisimaartarfiup iigai ajoquteqarsimangillat. Kisianni pissutigalugu nuna ujaqqallu sívinganermut illukup avannamut sammernganiittumut iliorarneqarmata qarmakkap ilaa inimut arriitsumik illuariartuaarsimavoq naqitsineq pissutigalugu. – Tamatuma saniatigut NKA Kommune Kujallermit 2012-imi nalunaarfigineqarpoq inersuup kimmut sammerngani ujarassuaq illuarsimasoq taamalu qarmagaq qajannarsisillugu. Tamatuma qanoq illiuuseqartariaqarnerput takkutippaa.

Qaqortukuloq. Illorsuup halila suliarineqarnermi kingorna.

Qaqortukuloq. Illorsuup festhaliata suliarinera.

Qarmaasa 1935-mi assilineqarsimanerat pissutigalugu ajornarsimannigilaq ujaqqat ataa-siakkaat sumut atorneqarsimanerat qarmaasalu taamaalillutik isikkorisimasaat assilillugu suliarinissaat.

Tamatuma saniatigut Qaqortukuluumi Qassiarsummilu illut misissorneqarput iluarsaas-sinissaq siunertaralugu.

NALUNAARSUINEQ

Nalunaarsuineq

Atavartumik nalunaarsuineqarpoq pigisanik databasemi REGON-imi. Taamaappoq nu-taajuppata aammalu kulturimi oqaluttuarisaanermi pigisaappata toqqortarineqarlutik NKA-p magasinii. Akisussaaneppaaq pigisat nalunaarsornerini assigiinngitsuni kultu-rikkut pigisani piffissaq sunaagaluarpalluunniit inspektørit arlallit pigaat. Thulekulturimit nalunaatsuinerit 2012-imi aallartippoq nanginneqarlunilu 2013-imi. Pigisanik nalunaar-suineq piffissani allani aallartippoq 2014-mi.

Ilinniartup tamatuma saniatigut 2013-imi digitalimik nuuussinerit ”assaannarmik” sulia-risimavai “blå kort”-nik taasat katersugaasivimmi nalunaarsuisup siusinnerusukkut Re-gonimut inississimasai datat pitsaassusiat qulakkeerniarlugu. Tassunga atatillugu katersu-

gaasiviup katersugaatai tamarmik (museumsager) suliarineqarput Regon-imut inissillugit. Museumsagit tamarmik ataasiakkarlugit sammineqarput aamma KNK-normut pigisallu normui (x-normui) takuneqarlutik ajunngiinnerusut paasiniarlugu. Normu pingarneq ilaqarsinnaavoq normunik arlalinnik suunnginnerusunik. Normu pingarneq (KNK-nr.) tamatigut nakkutigineqarpoq. (Februaarimi 2014) sagsmappit pingarnerusunik normullit nakkutigineqarput 1.365-it 2.749-ningaanit mannakkut nalunaarsorsimallutik, ”assaan-narmik” tamarmik nakkutigineqartussaallutik.

Assilisanik katersukkat

Katersugaasiviup assinik katersugaatai maanna iluamik ingerlapput qulakkeerlugu suliaq ingerlasoq. Katersat nutaat ataavartumik nalunaarsorneqarput, kingornatigut scanneer-qarlutik paasissutissallu assilisanut ataasiakkaanut oqaatiginiagaallu Cumulus database-mut inissinneqartarput.

Paasinarsisimavoq Cumulus Sites ilimagisamit piffissamik tiguserusartoq naatsorsuutigisamit, primo 2014 suli inuinnaat Internetimut isersinnaanatik.

Facebook atorlugu katersugaasivik taamaattoq iluatsitsisimaarpoq assinik takutitsisarluni aamma atuisunit Kalaallit Nunaannit avataanillu oqaaseqarfigineqartarlutik.

Nalunaarusiaasivik

Itsarnisarsionermi immikkoortortap allagaatai digitalisererlugit tamassa inereerput nalunaarutit tamarmik aamma FM-journalit tamaarmik scannerneqareerlutik. Maanna qaangaammat eqqaassutissat arkivianniilereerput (GFA) pigisatut pingaaruteqartutut.

Kalaallit Nunaata kulturikkut eriagisassanik allattugaasivia

Systemi ullut tamaasa museumsinspektørimut isumagineqartarpoq ullutsinnut naleqqut-tunngorlugu. 2013-mit konsulentimik atorfinitsitsineqarpoq nunap qanganitsanik eqqaas-sutissaanik databasemut nutaamut nussuinerimik piareersaasussamik. 2013-imi database-qarneq ineriartortussanngorlugu assigiinngitsunik misiliineqarpoq, taamaalillunilu qiner-neqarpoq Grontmij's Spatialsuite. Kalaallit Nunaata Namminersortui SpatialSuite.mut licenseqarmata NKA qinikkamut tassunga sipaaruteqartarpoq. Taavalu NKA Asiaq-lu suleqatigiilluarmata ajornarunnaarsimavoq software-mik annertuumik siuariarnissaq isumagissallugu. Tamanna ima isumaqarpoq Avannaani projektionsfejl siornatigut 800 m maanna 0,004 mm-inngorsimammat.

Ultimo 2013 isumaqatigiissut Grontmij-lu atsiorneqarpoq. Ukioq manna ssuleqatigiinneq ingerlallualereerpoq, suliaq projektimik pilersarusiaq malillugu inersimasusaaq 1. maaji 2014. Matuma kingorna pitsaassutisimut test aamma datanik tamanut takusassiineq GFA-platformimut nutaamut pissaaq, WFS-kiffartuussineq soorlu NunaGIS-imut download-imullu iserneq nalunaarutinut digitaliserikkanut ajornarunnaassalluni.

KATERSUINEQ KATERSALLU

Itsarnisanik katersukkat

- pineqarput konservator Peter Henriksenimit, København, pujortaat marriaq attakuni Kangermi nassaaq. Pujortatip ilaani takuneqarsinnaavoq Napoleonip assinga hiisterluni allagartaqarlunilu ”Schlacht bei Leipzig”. Pujortaatip nuua Tysklandimi 1800-kkut qiteqqunneranni sanaajussangatinneqarpoq. Taanna Sermitsiami allaaserineqarnikuuvoq sorsuunermit ukiut 200-nngornerat iluatsillugu
- Qisuk aamalisaq Pipimiit FM nr. 62V1-IV-15
- Amimerngit marluk arferullu saarnga ataaseq qiperugaq Itersarmiuneersut, FM nr. 63V2-III-3
- Inuit saarngi Kilaarsarfimmi katersukkat: Sketelt nr. 1: Tibia/fibula (ilaannakoq), talerpilleq saamerlerlu femur, højre ulna, kigutip ilaa aamma mandibula. Skelet nr. 2: Saamiata ilaannaa femur , tibia/fibula, kigut aamma mandibula. + Uumasut saarngisa ilamerngi aamma kigutikut.

Pissarsiat tunissutillu

Pissarsiat

- Oqaluffimmeersut, Provsteqarfik Nuuk
- Inuit pigisaat – Jonathan Motzfeldt – Kristjana Motzfeldtimeersut.
- Uunnaavik Johan Petrussenimeersoq
- Assigiingitsualuit amermit sanaat, kigut aamma ukkusissamit sanaaq
- Puisip amianik pooqattaliaq Arnaq Lyngemit
- Elisabeth Taylorip Astrid Lyngellu assingat, Astrid Larsenimit tunissut
- Qaannamik allakkisartartoq amermit atisalik Hansiinaaraq Petersenimit
- Pinngussat Ludvig Johnsenimit tunissut
- Timmissanik aallaaniartut Ludvig Johnsenimit
- Pinngussat Marie Rosing-Asvidimit
- Qalipakkat qulingiluat Johan Markussenip suliai Kirsten Larsen Egedemit, Narsaq
- Arnap atisaa kalaallisooq angutillu kamii. Piginnittuusimapput Ruth aamma Alibak Steenholdt. Mersorneqarsimapput tunisisup aanaanit Abelone Steenholdtimit ikiortigalugit atsat ukuallu, mersorneqaarsimallutik 1978-79imi Aasianni. Malina Steenholdtimit tunniussat
- Dolls from Greenland. Margaret Hallimit katersugaasivimmut tunissutit.

AAQISSUINERIT ALLAT ATAATSIMIINNERILLU

Direktøri qaaqusaasimavoq Islands Nationalmuseumianut taassuma 150-inik ukioqalerluni nalliuttorsiorneranut atatillugu 24. februaar. Nunatta Katersugaasiviata tunissutigaa ukkusissamit qulliliaq Peter Kristiansenimit, Kujuumit, suliarineqartoq.

NKA-p tunissutaa Islandip Nationalmuseumianut - ikinneqarpoq Nordiskt museidirektörsmöte Island 2013-imi. Matuma kinguliini atuarneqarsinnaavoq FB-sitemi ilanngussa: Nordiskt samarbete och vänskap! - Gjóf frá Þjóðminjasafni Grænlands sem tákn um vináttu og samstarf safnanna. Lampinn, QULLEQ er unninn af listamanninum Peter Kristiansen, Kujooq (f. 1968) og byggir á Inuíta hefðum sem rekja má 4500 ár aftur í tímann. Í lok norræns safnstjórafundar 2013 var kveikt á lampanum með mosa og matarolíu.

Nordiskt museidirektörsmöte Islandimi, 11.-13. septembari 2013

NKA 2013-imi qaaqqusisuuvoq nunat avannarliit antikvariskimik pisortaasa ukiumoortumik ataatsimiinneranni Hotel Arcticimi Ilulissani pisumi 26.– 29. augustimi. Peqataapput antikvariskimik pisortat suleqataasullu ukuninngaaneersut: Finland, Sverige, Norge, Danmark, Savalimmiut, Island aamma Kalaallit Nunaat. NKA-mit peqataapput direktør Daniel Thorleifsen, souschefi Georg Nyegaard aamma illuutitut inspektøri Inge Bisgaard.

Nunat avannarliit antikvariskimik pisortaasa ataatsimiinneranni, Ilulissat 2013

Katersugaasivinni pisortat ataatsimiipput ukiumoortumik NUKAKA-p aqqissugaanik, Kalaallit Nunaanni Katersugaasiviit Peqatigiiffiannit, Københavnimi 1.-5. oktobari. NKA-mit peqataapput siulersuisunit aggersoq, katersugaasivimmi inspektøri Bo Albrechtsen aamma souschefi Georg Nyegaard.

Aqqissussat allat

Georg Nyegaard

- Nationalmuseumimiippoq, Danmarkimmi. Piareersarlugu illukunik iluarsaassinissaq Kujataani pisussaq maaajip 28-annit juunip arfernannut.
- Geocenter Mønumi, 21. juuni: Ataatsimiinneq takornarniartitsinerlu aggersut sinniisaannik nutaamik saqqummersitsinissaq Kalaallit Nunaanni dinosaurinik nassaat pillugit.

Pauline Knudsen

- Nationalmuseumimi Danmarkimiinneq REMAINS of Greenland pillugu qinnuteqaatip piareersarneranut atatillugu. 11. – 15. marts.

- Ataatsimeeqatigineqarput Kjeld Borch Vesth aamma Jørgen Frandsen illukunik Noorlerni immaqalu Kilaarsarfimmi iluarsaassinissamut atatillugu. Kulturavstyrelsen 13. marsi.
- Ataatsimeeqatigineqarpoq Peter Schmidt Mikkelsen suleqatigiinneq REMAINS of Greenland projekti pillugu. Maaji.

Bo Albrechtsen aamma Georg Nygaard NUKAKA-p katersugaasiviit pisortaannik ataatsimiinneranni Københavnimi 30. septembarimit 5. oktobarimut.

Aviâja Rosing Jakobsen

- Sisimiuni ataatsimiinermi peqataavoq Kommissionimi faginut ataatsimiititaliami ilinniarnernut atatillugu inuiaassutsimi atisanut aamma amernik passussinernut tunngasumik 19.-20. septembarimi
- Digitalimik assiliinernut kursusi Nuummi 14. aprili.

Suleqataasut ilinniaqqinerat pikkorissarnerillu assigiinngitsut

Katersugaasiviup sulisui marluk Ilisimatusarfimmi Kulturi-inuiaqatigiillu oqaluttuarisaa-nerata immikkoortortaani ilinniaqqipput, sulinermi saniatigut affaannarmik katersugaasi- vimmi sulisarlutik. Hans Lange kandidatinnngorniarnini naammassivaa. Frederik Fuuja Larsenip BA-mut illinniarnini naammassivaa.

Pauline Knudsen

- Ikiueqqaarnermut kursuserneq siulleg, 13. juuni
- VHF kursusi, 24.-27. juuni
- Aquuterallassornermut kursusi 17. juuni
- Adjunktpædagogikum aallaqqaataa 21.-23. oktobari

Seminarini workshopinilu peqataasut

Georg Nyegaard aamma Inge Bisgaard

Seminari Styregruppemut Kujataani verdensprojektimut atatillugu 2.-6. september.

Bo Albrechtsen aamma Georg Nyegaard

NUKAKA'p pisortaasa Københavnimi 1.-5. oktobarimi seminareqarnera annikitsualuit pillugit.

Inge Bisgaard

Illunut eriaqisassanut seminari Sisimiuni, ultimo februaari. Oqalugiarneq NKA'p suliaa kalaallit illulioriaasiannut tunngasoq.

Pauline Knudsen

- Nordic TAG, NKA qaaqquseqataalluni Pauline Knudsenikkut, oqalugiarluni panelimi oqalliseqaataalluni. 21. – 25. aprili, University of Reykjavik
- Miniseminar Kalaallit Nunaanni maannakkut ilisimatusarneq pillugu, REMAINS projektip ilisaritinnera. 12. Septembari Ilisimatusarfik, Nuuk
- Teaching Seminar on North Atlantic Archaeology marloriarluni oqalugiarnearluni Afdeling for arkæologiimi, SAXO-instituttimi, Københavnip Universitetiani 23 - 25. septembari
- Symposium on North Atlantic Archaeology in the Viking Age and Early Middle Ages Carlsberg Academymi oqalugiarnearluni, 26 - 27. septembari
- First Arctic Cruise Forum AECO aqqissuisoralugu oqalugiarnearluni. Schæffergårdemi, Gentofte 18 - 20. septembari.
- Heritage and Change in the Arctic, oqalugiarnearluni, 11 --14 oktobari, Ilisimatusarfik, Nuuk
- Miniseminarinunani issittunit ilisimatusarneq, ilisaritinnearluni REMAINS of Greenland projekti, Nordisk Ministerrådimi suleqatigiinnut ilisimatusarneq pillugu. 14. Oktobari, Naturinstituti, Nuuk

TOQQORTAATIT AAMMA AANAVERSAANEQ, KIISALU ILLUUTIT

Katersugaasiviup katersaataanik aanaveersaaneq

Saqqummersitsinermut *Kommunikation skaber folk* atatillugu NKA-p ikiortiserisimavai aanaveersaasoq ikkussuisartorlu Konserverings- og Bevaringsafdelingimeersut, Danmarks Nationalmuseumimit ikkussuinissaq suliareqqullugu.

Klimap nakkutiginera

Klimap nakkutiginera katersugaasiviup illuutaani aqunneqarpoq Danmarks Nationalmuseumimiiit aanaveersaasunit.

Illuutit

Matuma kinguliini takuneqarsinnaapput 2013-imi NKA-p illuutai aserfallatsaalineqarsimasut:

Uliaterlugit illut sannakunik qaliaat ukanani suliarineqarsimapput:

- B-43 Niuertarfik – Siornatigut taquaasivik
- B-81 Qisuusivissuaq – Quersuaq qernertoq
- B-1859 Quersuaq ujaqqanit qarmagaq
- B-1860 Quersuaq aappaluttoq

ANINGAASAQARNEQ, NAATSORSUUTIT AAMMA PISORTATIGUT SULIASSAT ALLAT

Naatsorsuutit missinngersuutillu

Kalaallit Nunaata katersugaasivia aningaasalersorneqarpoq aningaasartuutissanut inatsikkut 8.361.000 kr.-nik 2013-mi, taakkunannga 5.985.000-t aningaasarsianut tuttarlutik, naapertuullutik atorfilinnut 16-inut/ukiumut. Katersugaasivik nammineq isertitsisarpoq 726.000 missaanni pingaartumik kioskimi tunisanit, isertut akiliutaannit projektillu overheadikkoornerisigut.

Aningaasaliissutit immikkut ittut

- Dronning Margrethe aamma Prins Henrik-iup Fondiannit pineqarsimapput kr. 50.000-it aamma NunaFondimit kr. 25.000-it tapiutitut Kujataani illukut iluarsaannerinut.

Illut eqqissisimatitat eriagisariaqartullu tusarniaassutigineqarnerat

- Eqqissisimatitamut niuertup illuanut B-807-mut siornatigullu taquassarsiniarfimmut B-803 Ilimanamiittunut
- Eqqissisimatitanut B-313, B-314, B-316 Qassiarsunniittunut aamma B-345-mut Qanisartuuniittumut, kiisalu illersortariaqartunut Igalikumi qangatut illunut aallartinneqarput paarinissaat. Tusarniaaneq aallartippoq 1. februaarimi 2014 killeqarlunilu 1. maajimut 2014.
Eqqissisimatitsinerit – nunarsuarmiut kingornussassaattut toqqarneqarnissaannut qinnuteqarnermut atasoq – ikiuutaassaaq oqaluttuarineqarnermut kalaallit naasorissaanermi ineriartorsimanerannut qulakkeerisuulluni.

Nunamik qinnuteqaatit

2013-mi kommunini tamani nunamik qinnuteqaatit suliarineqartut ukuupput:

- Kommune Kujalleq 3
- Kommuneqarfik Sermersooq 1
- Qeqqata Kommunia 9
- Qaasuitsuq Kommunia 5
- Nationalparki 1

Aatsitassanut tunngasut

Hudson Resources Inc.-mut kulturikkut eriagisassanik nalunaarsuisoqarsimavoq Qaqortorsuarmi Kitaata ilaani Kangerlussuup avannannguani 28. – 30. juuni 2013.

Nunarsuarmioqatigiit kingornussassaannut atatillugu suliat

Kulturimut qullersaqarfiup 2013-imi aqutsisussatut gruppe pilersippaa suliassamik inaarissusaq inerniarlugu qinnuteqaat UNESCO-mut nunarsuarmioqatigiit Kujataani pigisassaattut nunaateqalernissamik. Aqutsisut ilaasortaqarput direktorateqarfimmit sinniisu-

mik, kommune Kujallermit, Danmarkimi kulturstyrelsemit kiisalu NKA-mmeersumik. Illunik paasisimasalik inspektøri Inge Bisgaard aamma souschef Georg Nyegaard styre-gruppep ataatsimiinnerani peqataasimapput, ataaseq ataatsimiinneq tamanit najuuffigi-neqarluni, sinnerili ingerlanneqarsimallutik telefonikkut ataatsimiinnikkut. Timitalerlugu ataatsimiinneq seminaritut ingerlasimavoq Hotel Narsarsuarmi 2. - 6. septembarimi. Seminareqarnermi angalanerit Igalikumut Qassiarsummullu takusaanermik ilaqarput tassanilu peeriarfissaqarsimavoq nunaqarfimmi aqutsisut ataatsimeeqatiginissaannut.

Oktobarimi Qassiarsummi, Igalikumi aamma Qanisartuuni innuttaasut ataatsimeeqatigi-neqarput, Inge Bisgaard peqataalluni ilagalugit Kommune Kujallermit aamma nunaqar-fimmi siulersuisut ilaallutik. Silarsuarmiut nunaatissaata pappiarartai inerneqassapput 2014-imi qinnuteqaallu ilimagineqarpoq UNESCO-mut nassiunneqassasoq januaarimi 2015.

Illut

Nalilerniarlugit sammeneqarput illut uku:

- Savat inaat B-313 aamma B-314 kiisalu Otto Frederiksenip Qassiarsunni illua.
- ’ Igalikumi illut qangarnisat – katillutik illut 23-it
- ’ B-345, Henning aamma Cecilie Lund-ip Qanisartuuni illuat

ALLAT

Katersugaasiveqarnermut ataatsimiititaliap allattoqarnera

Mikkel Myrup, NKA-mi inspektørip Katersugaasiveqarnermut ataatsimiititaliap allatto-qarnera isumagaa. Nævni Aasianni Qeqertarsuarmilu ilaasortat naapillutik ataatsimiippoq juulip naanerani, tassanilu ilaatigut katersugaasivinni pisortat naapeqatigineqarlutik. Ataatsimiititaliaq ukioq naaliivissoq naggammik oqarasuaatikkut ataatsimiippoq.

Museumsnævni immikkut ukiumoortumik nalunaarutaa allattumit suliarineqartussavoq taannalu toqqaannartumik paasissutissatut nassiunneqartussavoq akuerineqartussallunilu Naalakkersuisunit.

Kulturarvsrådip allattoqarnera

Kulturarvsrådip – 2013-imi ukuninnga ilaasortalik: Jakob Janussen, Mariane Petersen aamma Thomas Riis – ataatsimiissimavoq NKA-mi 23. maaji 2013 aamma 12. novembari 2013. NKA-mit peqataapput inspektøri illunik immikkut ilisimasalik (Inge Bisgaard) aamma souschefi (Georg Nyegaard); kingulleq rådmut allattuvoq.

APPENDIX I

Suleqatit suliffiup avataani ráðini, ataatsimiititaliani, nævnini il.il. ilaasortaaffii

Bo Albrechtsen

- NUKAKA-p siulersuisuini ilaasortaavoq allattuullunilu

Hans Lange

- * Ole M. Winstedts Mindelegatip siulersuisuini ilaasortaavoq

Aviaaja R. Jakobsen

- Kulturfondimi Danmark-Kalaalit Nunaat ilaasortaavoq, Inatsisartut toqqagaat
- Domsmand for kredsretten i Kommuneqarfik Sermersuumi eqqartuussivimmi eqqartuussisoq, Kommuneqarfik Sermersuumi kommunalbestyrelsimit toqqagaq
- Pia Arke Selskabimi ilaasortaq, Kuratorisk Aktionimit toqqagaq
- Faginut ataatsimiititaliamut ilinniartitaanermut kommissionimi siulittaasoq inuiaassutsimi amernillu passussinermi.

Georg Nyegaard

- Journal of the North Atlanticimut aaqqissuisooqatigiinnut ilaasortaq
- Gardar Foundationimi siulersuisunut ilaasortaq (2013-imi ingerlanngilaq)
- Kujataani nunarsuarmioqatigiit kingornussassaanni styregruppimi ilaasortaq Direktoratet for Kulturimit toqqagaq.

Pauline Kleinschmidt Knudsen

- Kommunernes arkæologiske Fondimi siulittaasoq
- Tidsskriftet Grønlandimi suleqatinut nalilersuisoq
- NAPA-p siulersuisuini sinniisussa

Daniel Thorleifsen

- Ilaasortaq uani: Advisory Committee on the 2010-2013 science project at Aarhus University: Exploring Greenland: Science and Technology in Cold War Settings
- VNH-mi styregruppemi ilaasortaq: ilisimatuut ataatsimoorfiat nalunaarsuinermi, oqaluttuarisaanermik allannermik paasissutissiinermilu nunat killiit oqaluttuarisaaneranni, 2001-2009
- KVUG-mi siulersuisooqatigiinni ilaasortaq (Kommissionen for videnskabelige undersøgelser i Grønland)
- Grønlands forskningsráðimi utaqqiisaalluni siulittaasoq
- Qilakitsoq-fondimi ilaasortaq
- Ilaasortaq Steering Committee in North Atlantic Fisheries History Association, NAFHA
- Grønlands Miljøfondip ilaasortaa

Inge Bisgaard

- Illutoqqanik aserfallatsaaliinermi fondip siulersuisuini ilaasorta

APPENDIX II

Sulisut

- Daniel Thorleifsen, direktør (oqaluttuarisaaneq)
- Thora L. Boesen, allaffimmi pisortaq (allaffeqarfik)
- Dorthe Vold, eqqiaaneq igaffillu
- Peter Lorentzen, nalunaarsuisoq 18.02.13-imit
- Georg Nyegaard, souschefi (qallunaatsiat, eqqissisimatitsineq)
- Pauline K. Knudsen, inspektøri (arkæologi)
- Hans Lange, inspektøri (Thule-kulturi)
- Mikkel Myrup, inspektøri (Kulturikkut eriagisassanut nalunaarsuiffik)
- Bo Albrechtsen, inspektøri (assinut digitaliseringimullu)
- Aviaaja Rosing Jakobsen, inspektøri (atisat)
- Manumina Lund Jensen, inspektøri (immateriel kulturarv) 15.02.13-imit
- Inge Bisgaard, inspektøri (illut eqqissisimatitat, illuutit) 3/4-sulisartog
- Frederik Larsen, teknikeri magasinforvalteriullunilu, 11.07.13-p tungaanut
- Eivin Lützen, museumsforvalteri (illuutit) 31.08.13-p tungaanut
- Naja Rosing-Asvid, saqqummersitsinernut ilusilersuisoq (suliffia affaq)
- Andreas Harke, ekstern it-konsulenti (timebasis)
- Hans Kristian Lennert, studentermedhjælper (timebasis)
- Pernille Ødegaard, studentermedhjælper (timebasis)
- Tommy Vetterlain, peqqissaaneq 12.08.2013-imit

Kustodit (timebasis):

- Tupaarnaq Mathiassen
- Aviaaja Mathæussen
- Elisabeth Poulsen
- Suuluaraq Motzfedt 05.08.2013-imit
- Bent Kielsen t.o.m. 17.08.2013
- Arnaq Frederiksen 09.07. - 01.08.2013
- Dorthe Marie Fontain 08.06- - 20.09.2013
- Najannguaq Nielsen 05.01. - 02.02.2013

Freelancerit:

- Leif Immanuelson
- Mari Hardenberg
- Bolette Papis
- Hans Kapel

Studentitut ikiortit:

- Malu Rohmann Fleischer 02.01. - 25.01.2013